

WETTELIJKE VERSLAGPLICHT
LEVERT POVERE JAARVERSLAGEN OP

Vrijwel alle 251 bedrijven hebben aan de verplichting voldaan, om dit jaar een publieksmilieuverslag te maken over 1999. Ook de door de overheid wettelijk vereiste informatie, de 'bak met cijfers', werd daarbij verstrekt. Toch scoort het bedrijfsleven matig met vaak niet meer dan een modelverslag.

— JOS VAN DER SCHOT —

De verslagplicht die sinds een jaar geldt heeft een groot aantal bedrijven de nodige hoofdbrekens gekost. "Het is voor de nieuwkomers een hele klus geweest om de cijfers bij elkaar te krijgen", zegt *F. van der Molen*, adviseur duurzaam ondernemen bij DHV en beheerder (een eigen initiatief) van de website *www.milieujaarverslag.com*: "De aandacht die ze eraan hebben besteed is goed geweest en ik heb zeker niet het idee dat het alleen een *moetje* was. De komende jaren volgt waarschijnlijk een kwaliteits-sprong." Milieuaccountant *J. Piet*, die namens KPMG milieujaarverslagen bestudeert, verwacht de komende jaren eveneens verbetering van de kwaliteit van de verslagen, maar ziet dat de wettelijke verslagplicht op dit moment juist een kwaliteitsval veroorzaakt. "Bij de vrijwillige verslaglegging gingen bedrijven in de afgelopen tien jaar veel verder dan wat nu wettelijk wordt voorgeschreven. Bedrijven, nieuwe en oude, beperken zich nu mogelijk tot het minimumvereiste. Ze voelen zich door de wet onder druk gezet en maken een modelverslagje in het wettelijke format. Daarbij zien ze veel relevante informatie over het hoofd." Piet noemt liever geen namen en ziet ook geen reden tot paniek. De weg terug zal snel, binnen een paar jaar, zijn afgelegd, denkt hij.

Het vertrouwen dat er de komende jaren een kwalitatieve vooruitgang zal komen, ontlent Piet en Van der Molen aan het feit dat bedrijven milieuverslagen steeds nadrukkelijker gaan zien als communicatiemiddel met de bedrijfsomge-

ving, de zogeheten stakeholders. "Die vrijwillige verslagen kwamen tot stand omdat een bedrijf het belang zag van communicatie met zijn stakeholders: een goede relatie met omwonenden, vergunningverlening, kapitaalverstrekking en personeelswerving", aldus Piet. Doel is te laten zien wat er werkelijk gebeurt, om daarmee het imago van het bedrijf meer in overeenstemming te brengen met de werkelijkheid. Daarbij kan het milieujaarverslag een belangrijke rol spelen.

Verantwoording

Maar wat voor de één een goed verslag is hoeft dat voor een ander niet te zijn. Zoveel stakeholders zoveel informatiebehoeften. Lange tijd waren het vooral milieuorganisaties en de overheid die aandrongen op meer openheid over emissies en maatregelen die het bedrijf zich voornam om de te zware milieudruk weg te nemen. Het waren dan ook stichting Natuur en Milieu (SNM) en werkgeversvereniging VNO/NCW die, inmiddels ruim vier jaar geleden, gezamenlijk een handleiding voor een 'goed' milieujaarverslag opstelden.

Dit jaar gaven de provinciale miliefederaties samen met SNM hier een vervolg aan, door een onderzoek naar de kwaliteit van de jaarrapporten. "Betrouwbaarheid staat daarbij bovenaan", zegt projectleider *F. Bolding*, juriste bij de Miliefederatie Noord-Holland, die nog geen oordeel kan vellen over de geschreven verslagen. "Uiteraard moet het voor het publiek toegankelijk zijn. Onze ervaring is dat ze vaak te technisch zijn. We hopen verder dat de bedrijven ook een doorkijkje naar de toe-

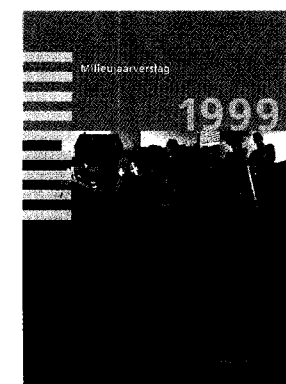
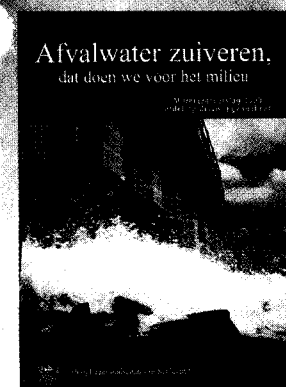
komst zullen geven en dan het liefst in meetbare punten. Dat geeft omwonenden en milieuorganisaties inzicht en de mogelijkheid om een bedrijf aan te spreken."

De nadruk ligt daarmee op verantwoording naar de directe bedrijfsomgeving. Omwonenden zijn over het algemeen niet de meest fervente lezers van milieujaarverslagen. Als een bedrijf toch al een slechte naam heeft, wordt het verslag massaal opgevraagd en uitgeplozen op misstanden en beloftes voor verbetering. Het milieujaarverslag kan dan een goede kapstok zijn om overleg en communicatie van de grond te tillen.

Milieuja

Corus Staal BV

Jaarverslag 1999

Informatiebron

Hoewel het niet mag worden veronachtzaamd, is verantwoording afleggen aan overheid en milieubeweging al lang niet meer de enige functie van het jaarverslag. In toenemende mate wordt het een informatiebron voor beleggers om hun beslissing op te baseren. Een studie van het Amerikaanse EPA wijst nadrukkelijk op het belang dat een bedrijf heeft bij integratie van de milieuprestaties en zijn financiële analyses. "Je ziet dan ook dat het belang van corporate verslagen toeneemt", constateert Van der Molen van DHV. "Er blijkt weinig behoefte aan de site-verslagen van geaccepteerde bedrijven." De corporate verslagen daarentegen zijn voer voor beleggers, zo blijkt ook uit artikelen die op Van der Molens internetsite staan. "Ze spelen een rol in de liability-discussies die veelal bij overnames speelt. Zijn er voorzieningen getroffen voor bodemsanering? Hoe gaat het bedrijf om met het klimaatvraagstuk? Vreemd genoeg staan in de publieksverslagen nauwelijks milieukosten en -investeringen vermeld."

Volgens Piet is het voor beleggers ook interessant om in het milieuverlag aan te geven of je als bedrijf in staat bent, om met nieuw beleid een blijvende positie op de markt te behouden. Cijfermatige onderbouwing is in zijn ogen weliswaar belangrijk (Piet: "Probeer bijvoorbeeld te schatten wat de omzetting is als gevolg van milieuvriendelijke productontwikkeling."), maar het is vooral van belang om in concrete acties te schetsen welke wegen je inslaat en welke positie je op langere termijn ambieert. "Dat is de gemeenschappelijke kern waar alle doelgroepen aan hangen."

Beleggerswereld

En terwijl een aantal bedrijven op dit moment hun eerste milieuverlagen produceren, verleggen andere het accent voorzichtig in de richting van duurzaamheid, met verslagen waar nadrukkelijk ook het sociale beleid van de onderneming een plaats in heeft. Daar speelt de beleggerswereld een belangrijke rol in. Het aandeel van duurzame beleggingen ligt in de

VS al op ongeveer acht procent en ook in Nederland is een sterke groei zichtbaar. Tekenend hiervoor is de aansluiting van pensioenfondsen PGGM tot de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO). Directeur P. Sprengers formuleert de informatiewens van deze kapitaalverschaffers met een geweten: "Het is moeilijk om de juiste informatie in de verslagen te vinden tussen de brij van irrelevante informatie. Bedrijven doen vaak mooie beloftes, maar er staan weinig harde cijfers of doelstellingen in de verslagen. En zonder betrouwbare cijfers over het verleden heb ik geen vertrouwen in de beloftes voor de toekomst. Bovendien komen veel milieuverlagen te laat. In tegenstelling tot het financiële jaarverslag komt het milieujaarverslag vaak pas na de aandeelhoudersvergaderingen. Daardoor moeten beleggers hun milieuvragen laten liggen tot de volgende aandeelhoudersvergadering, een jaar later."

Inmiddels worden mede onder invloed van vragen van duurzame beleggers en de internationalisering van financiële markten in de verslagen ook sociale doelen gesteld en geëvalueerd. Eind november benadrukten vertegenwoordigers van bedrijven, NGO's (Greenpeace en Friends of the Earth), accountants en financiële instellingen tijdens een internationaal congres van de Global Reporting Initiative (GRI) het belang van duurzaamheidsverslaglegging (zie ook de reportage over GRI, MilieuMagazine november 2000, pagina 28). Na voorloper Shell zetten andere bedrijven, waaronder Unilever en Rabobank, stappen op dit voortgaande traject van verbetering. "Bedrijven hebben nog wel eens het idee dat het verbetertraject eindig is. Als je ziet wat er moet gebeuren in de industriële productiewijze en de maatschappelijke inrichting staan ons nog heel wat verbeteringen te wachten", meent Piet.

Meer informatie: DHV, F. van der Molen, 033 4682744, www.milieujaarverslag.com; KPMG Milieu, J. Piet, 030 6581786; Miliefederatie Noord-Holland, F. Bolding, 075 6351598; VBDO, P. Sprengers, 0345 532653; Klachtencommissie (ministerie van VROM), C. Janssen, 070 3394305

Bolding: "We beginnen altijd met het zoeken van de dialoog. Het is beter om te laten zien wat er binnen het bedrijf werkelijk gebeurt dan om alleen de emissies te noemen." Ook milieu-accountant Piet raadt bedrijven aan om in het jaarverslag een basis te leggen voor een dialoog. De overheid zit eveneens sterk op het spoor van verantwoording aan de samenleving. Ze stelt in de wet minimumeisen waaraan de informatie moet voldoen en heeft een klachtencommissie in het leven geroepen die 'slechte' rapporteurs kan kapittelen. Over de inhoud zijn tot dusver nog geen klachten binnengekomen.